

Cikzore

Glasilo Crvene inicijative

Broj 31
mart 2025.

PROFITERI TREBA DA ODGOVARAJU

Užasna tragedija koja se dogodila na Železničkoj stanici u Novom Sadu pokrenula je lavinu reakcija, emocija, ponovnih trauma posle prošlogodišnjim masovnih ubistava i podigla temperaturu u čitavom društvu.

Smatramo da je to najnormalnija reakcija, i da su veličina i besmisao ove tragedije doveli do toga da se preispitaju uzroci koji su do nje doveli i sagledaju mogućnosti da se slične stvari u budućnosti preduprede.

Na žalost, što se tiče preduzimanja bilo čega efikasnog, tu se vrlo teško mogu očekivati suštinske promene. To je zato što će u kapitalističkom sistemu, u krajnjoj liniji, interes kapitala uvek prevagnuti nad svim drugim bitnim elementima u jednom procesu.

Ako pogledamo dobro, videćemo da se užasne tragedije sa velikim brojem posttradalih neprestano dešavaju – setimo se železničke nesreće u Grčkoj prethodne godine u kojoj je stradalo više od sto putnika i putnika, za koju se ispostavilo da je dobrim delom posledica privatizacije i racionalizacije, dakle politike.

Istu šemu možemo videti i u drugim zemljama sa rušenjem mostova (Nemačka i Italija), zgrada (Španija, Turska...), požarima (London) i tako dalje, a u kojima su nesrećama prethodile političke odluke i mere da bi se obezbedio profit za određene kapitaliste.

Iako je reč o prirodi globalnog kapitalizma, u svakom pojedinačnom slučaju ne samo neposredni donosioci odluka, već svi oni koji na bilo koji način profitiraju u nekom od takvih poslova posle kojih dolazi do tragedija, treba da odgovaraju za to. Razlozi za to su ne samo ljudski, već i pravni, jer kod svakog od ovih poslova neka od instanci u procesu u interesu određenih ljudi

nešto pogrešno učini gledano iz perspektive postojećih zakona.

U ovoj konkretnoj tragediji imamo slučaj političkog profitiranja koje je pratilo čitavu priču vladajuće klike u Srbiji o izgradnji pruge, renoviranju stanice i uopšte radu na infrastrukturi. Kao što su svi oni davali izjave i skupljali poene na otvaranjima takvih objekata, treba za to i da plate.

Pomenuta vladajuća klika to naravno dobro zna i od prvog časa pokušava da pronađe način kako da skine odgovornost sa sebe što po svim ljudskim merilima prosto ne bi smelo da bude moguće. Jer, ako se već trudi da politički profitira i monopolizuje sve što se u ovoj zemlji gradi, onda naravno da mora da snosi odgovornost, političku a ako treba i krivičnu.

Strategija odbrane vlasti u ovom času je potpuno pravljenje ludim celokupne javnosti; počev od toga da je renovirano sve osim nadstrešnice koja se srušila, uprkos desetina hiljada svedoka koji su na njoj videli radove i bezbrojnih medijskih priloga o otvaranju renovirane stanice pre samo četiri meseca, plus postojeće dokumentacije koja isplivava i u kojoj se vidi odobrenje za izvođenje radova.

Postoje čak i takvi branioci vlasti koji su spremni da okrive i period SFRJ, kada je zgrada napravljena, potpuno prenebregavajući činjenicu da je zgrada 60 godina radila bez ljudskih žrtava, da bi posle renoviranja pod aktuelnom vlašću posle jednocifrenog broja meseci odnela dvocifreni broj života.

Iza te dimne zavese i pokušaja medijskog spina, odvijaju se zakulisne radnje u koje spada ubrzano brisanje podataka iz Agencije za privredne registre i slanje policije u Zavod za zaštitu spomenika kulture iz Novog Sada, ka kome sada državna vlast pokušava

da usmeri pažnju javnosti.

Sve ovo ukazuje na to da su nosioci vlasti svesni toga da moraju da plate, ali im to ne pada na pamet, već ne biraju sredstva da bi što veći deo odgovornosti skinuli sa sebe, pritom vređajući žrtve, vređajući sve ožalošćene i konačno zdrav razum i osećaj za pravdu.

Da, ovakve tragedije jesu posledica korumpiranosti sistema. Da, sistem treba da se menja. Ali, pre svega, odgovorni treba da odgovaraju.

STUDENTSKE BLOKADE I ZADACI KOMUNISTA

Sa početkom studentskih protesta i blokada univerziteta širom Srbije, došlo je do prve krize vlasti od uspostavljanja Vučićevog režima. To je najveći uspeh dosadašnjih masovnih pokreta koji su počinjali kao spontani izlivi nezadovoljstva a završavali kao demotivisani građanski protesti nad kojima je u toku procesa kontrolu uspostavljala grupacija građanskih partija koje i režim i takozvani opozicioni mediji žele da nametnu kao jedinu opoziciju.

Širenje protesta sa fakulteta na pojedine srednje škole je sledeći uspeh koji je ovaj pokret do sada ostvario. Takođe, treba tu dodati i zaposlene u prosveti i obrazovne sindikate, koji uz podršku studentima imaju svoje razloge za štrajk. Za sada, tu su se stvari zaustavile.

Ono što karakteriše sadašnju fazu protesta jeste njegova širina i masovnost. Dosadašnje tehnike vlasti za diskvalifikaciju protivnika poput kombinacije javnog proskribovanja učesnika, ponavljanje teze o stranim plaćenicima i insistiranje da je svako protivljenje vlasti „rušenje države“ ne daju očekivane rezultate.

Ta masovnost i širina, kao sada najjači aduti novog pokreta protiv vlasti, jesu istovremeno i njegov ograničavajući faktor. Okupljanje na

temu traženja pravde za stradale i pozivanje na odgovornost nadležnih omogućavaju pokretu omogućavaju to da se u pokretu angažuju pojedinci i grupe najrazličitijih ideoloških usmerenja i političkih smtranja. To, međutim, predstavlja i razlog za početak njegove stagnacije, jer se u pokušaju zadržavanja masovnosti, ne vrši ideološka diferencijacija, što znači da i politička linija čitavog pokreta ostaje zamagljena i razvodnjena. Bez ideološke čvrstine, pokret nema snagu za istinsku promenu u društvu koja bi se ticala većine koja živi sve teže.

Bitno je da se shvati da uprkos svim nedostacima i samoograničavanjima kapaciteta, da su samo postojanje studentske pobune i njeni dosadašnji rezultati bili neophodni da bi se uzdrmala iluzija svemoći vladajuće klike. Studentska blokada je podigla moral sindikalnom članstvu, sve manjem i manjem, razočaranom u kompromisersku i suštinski antiradničku politiku sindikalnih centrala.

Što se tiče sumnji u delovanje stranih obaveštajnih službi, treba znati sledeće: u uzavreloj situaciji na globalnom planu, u vreme borbe imperijalnih klanova za uticaj na Balkanu, uopšte ne treba sumnjati u to da u svakom okupljanju ima zaintereso-

vanih agenata bar jedne tajne službe ili centra moći.

To se, naravno, u prvom redu odnosi i na lokalnu tajnu policiju koja isto tako uzima učešće u svim okupljanjima, ali ih time ne čini automatski policijskim ni vladinim. Ovde je reč o borbi, a u vremenu u kome se države u ime kapitala trude da uspostave kontrolu nad svim segmentima života, a neke od glavnih poluga za to jesu mediji i represivni aparat između ostalih.

Dakle, prisustvo raznih tajnih službi se podrazumeva, jer su sve one u službi održanja sistema i u isto vreme deluju u vreme određenih interesa centara moći, političkih subjekata, delova kapitala i tako dalje. Svi oni su na duže staze neprijatelji radnog naroda i najširih masa i što se nas tiče, treba ih tretirati kao jednog protivnika. Zbog pomenute nejasne političke linije pokreta u celini, prozapadna politička grupacija stranaka uz pomoć svojih medija i finansijske moći pokušava da nametne svoje dogme i interese i tako preuzme masu što joj je jedini cilj. Pre svega, preko svojih medijskih servisa pokušava da nametne tezu o ovom protestu kao o nastavku onog iz 1996-97. godine.

Ta teza prosto nije tačna, a razliku između ova dva pokreta najbolje bi mogao da objasni Čedomir Antić, bivši političar, sadašnji profesor na Filozofskom fakultetu koji je u pomenutom protestu iz devedesetih bio jedan od perjanica i najhvaljenijih njenih lidera, a koji je sada žestoko suprodstavljen pobuni i čak je pokušao da probije blokadu ne otkazujući svoje predavanje.

U ovakvoj situaciji, zadatak komunista i svih progresivnih političkih subjekata jeste da pre svega budu aktivni u masi; da uvek utiču na to da se pojačava ideološki rad sa mladima, da se klasna svest i duh pobune vrata u svakodnevnicu svih onih kojima jedino pobuna i suštinske promene mogu popraviti položaj. A to se, naravno, odnosi na veći deo studenata, na onaj neprivilegovani deo koji samo teškim trudom može da prebrodi teškoće sve težih uslova života u kapitalizmu koji tone u sve dublju krizu.

Protiv ideje o prelaznoj vladi! Živele revolucionarne ideje!

Studenti, studentkinje, radnice i radnici, poštteni i osiromašeni ljudi Srbije i Balkana – rame uz rame u borbi protiv državnog kriminala, protiv kapitalizma i neravnopravnosti!

OD TEMPIJA DO NOVOG SADA, KAPITALIZAM UBIJA

Železničke tragedije u mestu Tempi u Grčkoj i u Novom Sadu su zločini čije su žrtve bačene na oltar kapitalističkog profita. Vlade ih zataškavaju. Narod i omladina se bune!

Dana 1. novembra 2024. godine, nadstrešnica železničke stanice se srušila i ubila 15 ljudi. Stanica je bila renovirana u okviru plana unapređenja železničke strukture u Srbiji. Projekat je finansiran od kineskih projekata čiji je cilj obnavljanje pruge Beograd-Budimpešta, dok su izvođači i podizvođači bile privatne firme sa jakim vezama sa vladajućom partijom. Stanica je posle renoviranja zvanično otvorena 2022. godine tokom izborne kampanje. Ali su radovi nastavljeni do jula meseca 2024. godine, kada su vlasti zvanično saopštile da je obnova stanice završena. Tragedija pri rušenju nadstrešnice pokrenula je najveće proteste u novijoj istoriji Srbije. Demonstranti su označili vladu kao krivca i zahtevali hapšenja odgovornih. U nedeljama koje su usledile, studenti i studentkinje su odlučili da blokiraju fakultetske zgrade. Najveći broj državnih fakulteta u Srbiji je pod blokadama. Sve ovo se dogodilo dok su u toku i druge borbe, poput protesta prosvetara, borbe protiv projekta Rio Tinta i borbe poljoprivrednika. Ovaj društveni pokret je prva kriza vlasti od uspostavljanja Vučićevog režima.

Železnička tragedija u Tempiju bila je najavljena, to je zločin kapitalizma i vlada koje su privatizovale i rasformirale Grčke železnice. Kompanije je 2017. godine prodata za samo 45 miliona evra italijanskoj Železnikoj grupi. Privatizacija je bila krajnji cilj Evropske unije i MMF-a, pa je kompanija rastvljena na manja preduzeća, da bi lakše bila prodana. To je dovelo do toga da železnica bude finansirana manje nego što treba. Bezbednost ruta se pretvorila u ne toliko neophodni luksuz po mišljenju vlasnika. Od ukupnog broja

u železničkoj mreži, samo je 55 odsto signalizacije i daljinskih sistema za kontrolu bilo funkcionalno. EU i MMF pozvali su grčku vladu da načini najveće moguće rezove u broju zaposlenih i operativnim troškovima. Prošlo je dve godine od tragedije, a grčka vlada nastavlja da zataškava slučaj u istrazi. Audio snimak koji je dospao u javnost, pokazao je da je tridesetoro preživelih posle sudara zvalo u pomoć i borilo se za dah. Sudar je izazvao požar koji je spalio mnogo tela, uključujući one koji su još uvek bili živi i zarobljeni u vagonima. Otkriće koje je usledilo je da je teretni voz, koji se zakucao u putnički voz u stvari prevezio zapaljive materije i hemikalije koje se koriste u rafinisanju nafte. Premijer Micotakis je negirao da je teretni voz prevezio hemikalije, dok je mesto nesreće bilo prekriveno kamenjem i šutom. To je pokrenulo masovne proteste koje je organizovao pokret Savez rođaka žrtava iz Tempija, pod sloganom „Nemam vazduha“.

Raspoloženje naroda i u Srbiji i u Grčkoj je takvo da se nastavlja traženje pravde i da se svi odgovorni pozovu na odgovornost. NAR i Crvena inicijativa pozdravljaju pokret, pozivajući na zajedničku akciju da se označe pravi krivci za železničke tragedije u mestu Tempi i Novom Sadu. Naše dve organizacije izražavaju solidarnost sa rodbinom žrtava, osuđujući zaštićenost pojedinaca i pokušaje zataškavanja odgovornosti za tragične događaje. Zajednička akcija i solidarnost među narodima Srbije i Grčke ima za cilja jačanje pokreta za javnu sigurnost i zaštitu društvenih dobara.

Sam po sebi, kapitalizam je korumpiran. Korupcija nije balkanski fenomen. Istorija kapitalizma je puna dokaza da korupcija nije nešto neprirodno u funkcionisanju „tržišta“, niti je ekskluzivno lokalni fenomen, kao što žele da prikažu. Procena je da se godišnje, na

svetskom nivou, potroši milijarda dolara za mito. Kapitalizam bez korupcije, skandala i mita ne postoji. Mito je institucionalizovan. Čuveni Siemens, koji sklapa ugovore sa svim vladama širom sveta, u svom budžetu ima specijalni budžet za podmićivanje vladinih službenika. Isto rade velike kompanije iz oblasti vojne industrije i svih grana velikog kapitala. Službenici iz privatnog sektora bivaju postavljani u vlade, dok politički lideri, posle mandata u politici, kao nagradu, dobijaju isplativa mesta u svetu biznisa.

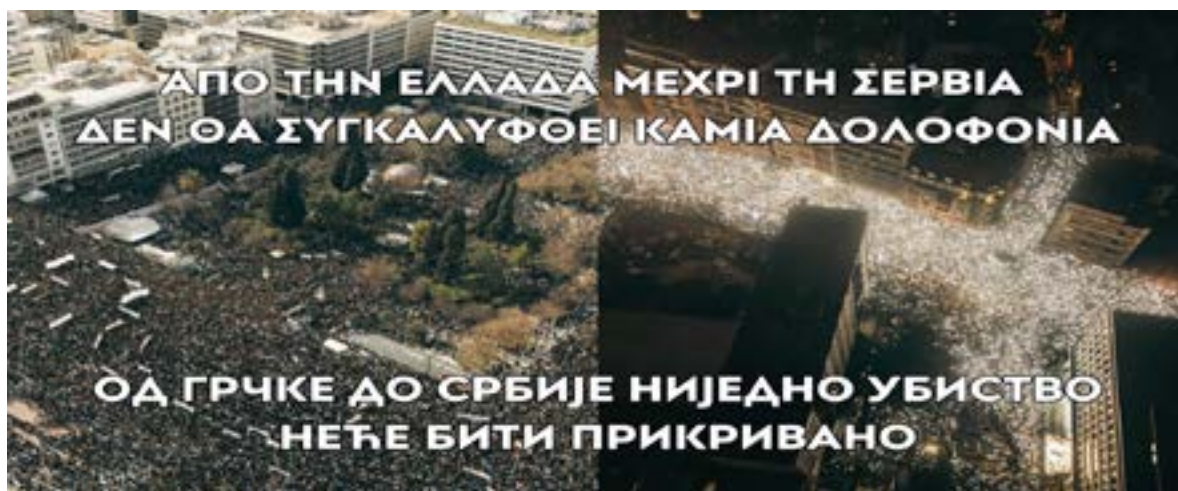
Eksplוזija fenomena korupcije u svim kapitalističkim zemljama je povezana sa privatizacijama, prodajom javne svojine, fleksibilizacijom rada, raspršivanjem radnih prava i internacionalizacijom trgovine. Sve dok je profit gradivni element ekonomske i društvene organizacije, nemilosrdna konkurencija među kapitalistima će se zaoštravati. Vlade su u službi profitabilnosti kapitala, umesto da pokrivaju potrebe ljudi. Najskandaloznije je iskorišćavanje naroda. Provokativna profitabilnost i namirivanje dugova velikih kompanija, poreski izuzeci za malobrojne moćnike, zamrzavanje zarada i ograničavanje prava i sloboda za radništvo. Kad se pogleda izbliza, najveći broj medija pomažu da se narodni bes, nezadovoljstvo i razočaranje razblaže, da bi se radništvo i omladina odrekli svojih kolektivnih akcija i otpora i da bi bili zaglavljani u oklopu bede individualizma.

Kao komunisti, uvek smo ponavljali da radnička klasa ima ogroman poetencijalnu snagu u svojim rukama. Ono što jeste utopijski, to je traženje „poštenih“ i „čistih“ političkih predstavnika u trulom kapitalističkom sistemu. Ako želimo da se rešimo skandala i korupcije jednom za svagda, moramo se prvo rešiti samog kapitalističkog sistema.

Moramo da naglasimo da je jedini put ka pobedi kroz program koji će rešavati probleme opadajućeg životnog standarda, problema stanovanja, uništenog obrazovnog sistema, zdravstva, infrastrukture, kulture i uništenja životne sredine. Da bi i najmanji od tih zahteva bio dosegnut, ekonomija mora biti preusmerena protiv motiva profita, već da bude planirana u interesu radnih masa.

Protiv zataškavanja! Kazna za prave krivce. Dole vlade koje su ubilačke i koje kriju zločine. Dole svaka vlada koja tako radi! Borba za bezbedan, isključivo javni transport koji radi u interesu naroda protiv logika profita i privatizacije!

Studentska omladino, radništvo Srbije i Grčke, rame uz rame u borbu protiv zločina države, protiv kapitalizma i nejdenakosti!

-----KLASNA BORBA-----

KRATAK OSVRT NA SRETENJSKI SKUP

U Kragujevcu je 15. februara održan do sada najposećeniji skup od početka protesta nakon tragedije na novosadskoj železničkoj stanici. O samom skupu, njegovoj posećenosti, atmosferi i čitavom putu studentskih pešačkih kolona mediji su detaljno izveštavali, tako da se time na ovom mestu nećemo baviti. Na ovom mestu nas zanima sadržaj, karakter i perspektiva pokreta koji se još uvek nalazi u svojoj uzlaznoj putanji.

Pre svega, ovaj skup je u izvesnom smilu odneo pobjedu i pre svog početka; naime, ideja o njegovom organizovanju bila je da dođe do bliskog susreta sa vrhom vlasti za koji je bilo opravdano pretpostaviti da će tog dana biti u Kragujevcu, jer se do sada obeležavanje donošenja Sretenjskog ustava održavalo na mestu gde je i izglasan – u porti Stare crkve u Kragujevcu. Takođe, radi se i o „okrugloj“ godišnjici – 190 godina, što je tu pretpostavku činilo još utemeljenijom. Uplašeni režim pribegao je bekstvu, prvo u BiH kod Dodika, prevrtljivog politikan-ta koji je isto kao sada Vučića prethodno podržavao Tadića, a zatim i u Sremsku Mitrovicu, a u samom Kragujevcu otkazano je bukvalno sve od strane vlasti, čak nije bilo ni lokalnih zvaničnih manifestacija, čak ni saopštenja.

Sa unapred obezbeđenim uspehom, skup u Kragujevcu je mogao da bude jadan festivalski susret ogromne i nužno šarenolike mase svega što je na bilo koji način opoziciono u odnosu na vladajući režim. Danima i nedeljama podgrevana atmosfera za masovnu političku mobilizaciju, kulminirala je hladnog februarskog dana kada je za sada neutvrđen, ali sasvim izvesno trocifreni broj hiljada ljudi mogao da oseti promenjenu političku atmosferu i novi odnos snaga koji se uspostavlja.

Prethodni, novosadski skup, obeležen je pokušajem takozvanih proevropskih snaga

da se nametnu kao vodeća sila, što je propalo. Zato u Kragujevcu nije bilo takvih vidljivih pokušaja od strane liberala, ali su naprotiv početnički elementi bili vrlo vidljivi. Naročito u prvom, preodnevnom delu trajanja protesta, bio je postrojen paramilitarni odred nekih četničkih trećepozivaca koji su domarširali u stroju iz obližnje Stare crkve.

Takođe, tokom puta pešačkih kolona ka Kragujevcu, dok su kamere bile uključene, teško je bilo zaobići fizionomije sa kokardama koje se guraju pred kamere. Takođe, dok je okupljanje mase još trajalo, trojica sa ljotičevskim znamenjima se gurala pred kamere dopisništava dok su išla uključjenja. Međutim, masa je tokom dana potpuno prekrila i marginalizovala ove pokušaje.

Takođe, pored mnogih transparenata i zastava, mogle su se videti i crkvene zastave, kao i već poznati slogani „nema predaje“. Desno krilo se dobro pobrinulo za svoju vidljivost. Između ostalog, u okviru ovih protesta vidi se i svojevrsna crkvena borba za vlast, jer svi sa crkvenjačkim obeležjima zapravo manifestuju protiv stava njihovog patrijarha i većeg dela crkvene hijerarhije.

Reč je, između ostalog, u tome da su svi dosadašnji antivučićevski protesti sliveni u ovaj jedan, oko studenata, tako da je sve ono što je bilo sadržano u tim protestima, od antikarantinskih za vreme korone, preko ekoloških pokreta protiv MHE i rudarenja litijuma, do klasičnih šetačkih protesta sada sadržano u ovom aktuelnom, još pojačano elementima koji do sada nisu bili aktivni u protestima.

Istine radi treba reći da je bilo i komunističkih obeležja, a bilo bi bolje da ih je bilo više. Razlog za to bi mogao biti taj što većina grupa i pojedinaca čiji su članovi/ce uključeni u proteste ne želi da ostavi utisak da sektaši i poštuje želju plenuma da se ne iznose

stranačka obeležja.

Ovoliko prisustvo desničarske simbolike je još jedan od pokazatelja nagnutosti udesno čitave političke scene, jer su četničke kokarde više doživljene kao folklor nego kao politička oznaka. Takođe, vreme je da se shvati da ikone na zastavama, kao i zilotske žute zastave sa crnim orlom na političkom skupu nisu verski, nego politički simboli.

No, bez obzira na pokušaj desnice da poput liberala u Novom Sadu na neki način nametne sebe, za sada taj pokušaj nije uspeo. Ovaj pokret zbog svoje decentralizovanosti za sada uspešno amortizuje te pokušaje. No, takođe, zbog svoje masovnosti biće neprestani poligon za razne političke i politikantske mešetare i profitere.

Politička scena u Srbiji je, površnim posmatračima delovala uspavano i utrnuo sve od uspostavljanja naprednjačke vlasti. Kažemo „površnim posmatračima“ jer su se borbe dešavalo svakodnevno, ali je onim koji politiku gledaju isključivo kroz prizmu trenutnih vršilaca vlasti ili izbornih rezultata nedostatak opozicije delovao kao znak potpune propasti „ovog naroda“, kako su voleli da ga ruže najpogrdijim izrazima.

Skup u Kragujevcu je dobijena bitka ovog pokreta nad vlašću. Ona će neminovno uticati na odnos snaga u periodu koji je neposredno pred nama. Kriza vlasti neće biti zaustavljena propagandnim akcijama. Od represije i batinaških metoda koje su korišćene protiv više talasa protesta državni aparat je za sada odustao.

Kakva je kriza vlasti vidi se i po tome da sva desnica koja nije direktno uključena u aparat vlasti pokušava da deluje kao opozicija kroz ovaj pokret, pokušavajući da i kroz to proširi svoju idejnu hegemoniju koju već ima u državnom aparatu. Tu konkretno mislimo na organizacije poput monarhističkih ili paramilitarnih okupljenih u raznim veteranskim i „patriotskim“ udruženjima.

Takođe, kao što smo i u ranijim analizama isticali, ovolika masa je veliki izazov i za

sve političke sive eminencije, centre moći i famozne tajne službe i neminovno je izbeći njihovo delovanje i njihove pokušaje. Od tih neprijatelja naroda, najbolja zaštita jeste decentralizovanost moći unutar pokreta. Ono što olakšava političkim i politikantskim mešetarima, olakšava one tradicionalne centre moći koji deluju kroz sklapanje dilova, pritiske ili podmićivanja i ucene.

Po našem mišljenju, progresivne, pre svega komunističke snage koje su odabrale da budu sa masom i u masi, treba da deluju energičnije i organizovanije. Da bolje neutralizuje i ako je moguće potpuno skloni reakcionarne nacionalističke elemente koji pokušavaju da se infiltriraju.

Dakle, osim propagandnih akcija, vlasti imaju na raspolaganju još mogućnost pojačavanja represije koju u neposrednoj budućnosti treba isključiti zbog kontraefekta koji proizvodi, a druga mogućnost su izbori koji bi bili logični s obzirom na to da je vlada u ostavci. Izbori, međutim, teško da će smiriti situaciju, nego se pre može očekivati pokušaj novog talasa protesta pojačan pričama o izbornim krađama.

Ukratko, prisustvujemo jednom od odjeka krize kapitalizma u kojoj je jedna stabilokratska polumafijaška struktura došla do granice svojih moći da upravlja krizom sa kojom se suočava, ali i koju generiše.

Mi kao organizacija zalažemo se za nastavak pritisaka na vlast, kao i za objedinjavanje borbi poljoprivrednika, radništva, prosvete, ekoloških organizacija. Međutim, ne treba očekivati ozbiljan prodor ka socijalizmu po padu ove vlasti, kako god se ona dogodila.

Na nama je da sada, u atmosferi visoke politizacije, radimo na širenju naših oslobodilačkih ideja, radeći na borbi za socijalizam, što je jedina prava promena sistema i borba protiv njega. Ali, pre toga, sve odgovorne za malverzacije i tragedije koje su se dogodile zbog delovanja trenutnih političkih aktera i vlasti, treba izvesti pred lice naroda koji traži njihovu odgovornost.

POTROŠAČKI BOJKOT U HRVATSKOJ

Opći je dojam u Hrvatskoj da je od ulaska zemlje u EU dramatično pala buntovnost i protesti. Dobar dio razloga za to je olakšanje za radničku klasu - osobito one koji su izgubili svoj posao u industriji ili poljoprivredi zbog eurointegracija - da se sele dalje na Zapad i tamo zarađuju svoj kruh. Radne migracije tako su postale "ispušni ventil" za stotine tisuća radnika, pa i studenata i seljaka, koji su ranije bili nositelji socijalnih protesta.

Ali početkom ove godine ipak se desio pokret koji je privukao pažnju i podršku velikog dijela populacije - onaj bojkota trgovina. Povod su izrazito visoke cijene osnovnih namirnica. Poskupljenje hrane i drugih osnovnih proizvoda opći je trend posvuda, ali u Hrvatskoj je ipak nešto pogoršan uvođenjem eura kao valute, što je potaknulo strahovit rast cijena i puno skromniji rast plaća.

Iako su svi već dugo svjesni ovog problema, koja predstavlja ogroman pritisak na radničku klasu i njen standard života, vlasti su uobičajeno "prale ruke" od problema, tvrdeći da smo u tržišnoj ekonomiji, pa kupci samo trebaju odabrati jeftiniji dućan. No čak je i najnaivnijima odavno jasno da maloprodajom dominira nekoliko gigantskih lanaca, uglavnom u stranom vlasništvu, koji cijene određuju kartelski, a ne u slobodnoj konkurenciji iz udžbenika ekonomije i ostalih bajki.

Kako bi objasnili svoju nemoć, neki su političari i "ekonomski analitičari" prvi put priznali da rast cijena pogoni još faktora: ovisnost zemlje o turizmu, nedostatak domaće proizvodnje i vrlo malo domaće tržište. Jedino nam još nisu objasnili zašto su proteklih desetljeća isti ti ljudi tvrdili da nam i ne treba industrija jer smo ionako u "zajedničkom tržištu".

Odaziv na prve jednodnevne bojkote je bio vrlo dobar, izazivajući nervozu kod prodajnih lanaca. Pokret još uvijek traje, iako je odaziv znatno pokvaren kompromitacijom nekih od ljudi koji se nastoje predstaviti kao "inicijatori" bojkota, i upitne strategije po kojoj se bojkotiraju samo neki nasumični lance (a drugi ne) na datume i po logici koja većini ljudi uopće nije jasna. Unatoč tim problemima, pokret se brzo proširio i u druge zemlje: prvo Sloveniju, onda BiH, Srbiju, Makedoniju, Crnu Goru, Albaniju itd. pokazujući da još postoje socijalne teme koje dobro komuniciraju preko granice, unatoč 35 godina trovanja šovinizmima čija je osnovna svrha da takvu solidarnost uništi. Iako je po svojim ciljevima i metodama izrazito ograničen, "potrošački" bojkot barem je neki znak života borbenosti radničke klase u Hrvatskoj, koji uz to pokazuje i da prostora za bunt ima puno više i puno šire.

BALON ISTORIJSKOG REVIZIONZMA I MISIJA HALIJARD

Država Srbija je od 2000. godine do danas donela niz zakona pomoću kojih je sa manje ili više uspeha izvršena revizija istorije kada je u pitanju revolucionarno i antifašističko nasleđe i kolektivno sećanje na Drugi svet-ski rat i izgradnju socijalističkog društva na-kon rata. Nastojalo se ka tome da se četnički pokret koji je bio kolaboracionistički pred-stavi narodu i javnosti kao oslobodilački sa naglašenim i izraženim antikomunizmom, a zatim i kao antifašistički da bi se došlo do narativa o postojanju dva ravnopravna antifašistička pokreta koja su delovala na teritoriji bivše Jugoslavije iako su istoričari potvrdili da se sam termin antifašizam ne pojavljuje u četničkim dokumentima ni na jednom mestu.

Tako je 2004. usvojen Zakon o pravima bo-raca, vojnih invalida i članova njihovih po-rodica, kojim su pripadnici Jugoslovenske vojske u otadžbini (četnici) izjednačeni s partizanima u pogledu boračkih i socijal-nih prava. Time su bivši četnici i njihove porodice stekli pravo na penzije, socijalne beneficije i druge privilegije koje su rani-je imali samo partizani. Zatim je vrhovni komandant četničkog pokreta, Dragoljub Mihailović, koji je 1946. godine bio osuđen i pogubljen kao saradnik okupatora sudski rehabilitovan. Odluku je doneo Viši sud u Beogradu, koji je presudio da je suđenje Mihailoviću 1946. godine bilo politički mo-tivisano i da mu nije omogućeno pravo na odbranu i fer suđenje. Time je formalno poništena presuda kojom je bio osuđen za ratne zločine i kolaboraciju s okupatorom. Država Srbija je 2006. godine donela Zakon o rehabilitaciji, koji omogućava sudovima da ponište presude iz perioda komunističke vlasti, ako se dokaže da su bile politički mo-tivisane što je opšti stav koji se apriori zau-zima. Ovaj zakon je omogućio individualnu

rehabilitaciju pripadnika četničkog pokre-ta i drugih antikomunističkih grupacija. Osim Mihailovića, rehabilitovani su i drugi četnički oficiri, uključujući Pavla Đurišića, Nikolu Kalabića i druge. Zakon o restituciji (2011) omogućio je povraćaj oduzete imov-ine ili novčane kompenzacije naslednicima osoba koje su posle Drugog svetskog rata proglašene za narodne neprijatelje. Ovim zakonom, potomci četničkih vođa dobili su pravo na povratak konfiskovane imovine ili finansijsku nadoknadu. Država Srbija je kroz zakone, sudske presude i promene u javnoj percepciji omogućila rehabilitaciju četničkog pokreta, što je dovelo do značajnog revizionizma u interpretaciji Drugog svet-skog rata. Ove promene koje su i dalje pred-met kontroverzi, kako unutar Srbije, tako i u širem regionalnom i međunarodnom kontekstu omogućile su postavljanje revizionističkog javnog diskursa koji se preneo i u obrazovanje, pa je nakon 2000. godine, počela promena i u udžbenicima istorije, gde se četnički pokret sve manje prikazivao kao kolaboracionistički, a sve više kao antikomunistički, oslobodilački i na kraju antifašistički. Državne institucije i mediji sve češće koriste termin građanski rat za sukob između četnika i partizana, umesto ranije dominantnog narativa o oslobodilačkoj borbi protiv fašizma. Pod-ignuti su spomenici Mihailoviću i drugim četničkim vođama u više gradova u Srbiji. Na kraju su sudske odluke kojima se brišu presude komunističkog režima i pravno relativizuju zločini četničkog pokreta, uključujući etnička čišćenja i kolaboraci-ju s okupatorima, omogućile potomcima četnika da pravno i materijalno profitiraju od istorijskog revizionizma. Posebno su do-kumentovani zločini četnika nad civilima u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, zatim masakri muslimanskog i hrvatskog

stanovništva, kao i obračuni sa političkim protivnicima među Srbima. U procesu revizionizma prećutkuju se četnička masovna ubistva, dok se pažnja usmerava isključivo na zločine partizana. Nametnuta je ideja da je sukob četnika i partizana bio građanski rat između dva ravnopravna pokreta što je pokušaj izjednačavanja antifašista i kolaboracionista, iako je činjenica da su četnici u mnogim delovima Jugoslavije sarađivali s nacističkim i fašističkim okupatorima, dok su partizani bili priznati kao deo saveznika u borbi protiv Sila osovine.

Iako je Misija Halijard bila značajna akcija spasavanja savezničkih pilota, njena upotreba u savremenom diskursu često zanemaruje širi istorijski kontekst. Fokussiranje javnosti isključivo na ovu operaciju stvorilo je iskrivljenu sliku o ulozi četničkog pokreta tokom rata, posebno u pogledu njihove saradnje sa okupatorima i počinjene zločine nad civilnim stanovništvom. Operacija Halijard je bila sprovedena u saradnji između američke obaveštajne službe OSS i lokalnih četničkih jedinica. Međutim, ovaj izolovani događaj se ne može koristiti kao dokaz za generalnu antifašističku orijentaciju četničkog pokreta, jer su četnici tokom rata često sarađivali s okupacionim snagama i bili umešani u zločine protiv civilnog stanovništva. Partizani su u leto 1944. kontrolisali veći deo Jugoslavije i bili jedina snaga koju su Saveznici smatrali legitimnim oslobodilačkim pokretom. Od septembra 1944, uz podršku Crvene armije, partizani su započeli ofanzivu za oslobađanje Srbije, uključujući područja oko Pranjana. Misija Halijard je bila tajna operacija koju su organizovali OSS i četnici, ali ne i britanske snage koje su tada koordinisale aktivnosti sa partizanima. U to vreme, partizani su se fokusirali na borbu protiv Nemaca i oslobađanje teritorija, dok su četnici bili pasivni i čekali saveznički desant, što se nikada nije dogodilo. Četnici su imali taktičku ul-

ogu u Misiji Halijard, jer su pružili zaštitu pilotima i pomogli u organizaciji evakuacije. Međutim, to nije promenilo činjenicu da su bili izolovani od Saveznika i da su imali razne slučajeve saradnje sa Nemcima. Partizani nisu direktno učestvovali u Halijardu, ali su u širem smislu imali ključnu ulogu u oslobađanju Jugoslavije i u vojno-političkim odnosima sa Saveznicima.

Ono što je zanimljivo i intrigantno je da na prostoru Srbije deluje fondacija Halijard misija kao nevladina organizacija osnovana 27. novembra 2019. godine u Beogradu, sa sedištem u ulici Strahinjića Bana 14. Osnivač fondacije je Džon Kapelo, penzionisani potpukovnik američkog vazduhoplovstva, dok je trenutni direktor Bojan Dragičević. Fondacija je posvećena očuvanju sećanja na operaciju Halijard iz 1944. godine, tokom koje su srpski narod i Jugoslovenska vojska u otadžbini spasili preko 500 američkih i savezničkih avijatičara. U okviru svojih aktivnosti, fondacija organizuje događaje i izložbe kako bi podigla svest o ovom istorijskom podvigu. Na primer, u novembru 2024. godine, Fondacija Halijard misija je u Čikagu obeležila 80 godina od početka operacije, podsećajući na hrabrost srpskog naroda i njihov doprinos tokom Drugog svetskog rata. Pored toga, fondacija je uspostavila dvanaest muzeja posvećenih ovoj akciji širom Amerike, kako bi podsetila na angažovanje "Srba" i pomoć američkoj vojsci. Svaki muzej je jedinstven, a organizacija je aktivna poslednjih 18 godina, razvijajući veze sa ostalim fondacijama širom sveta. Fondacija takođe radi na povezivanju potomaka spasenih avijatičara sa porodicama koje su učestvovala u njihovom spasavanju, jačajući tako, po njihovim rečima, veze između srpskog i američkog naroda. Navodno sve ove aktivnosti doprinose boljem razumevanju zajedničke istorije i negovanju trajnog prijateljstva između dve zemlje.

Fondacija Misija Halijard je usko povezana sa regionalnom organizacijom Balkan Security Network (BSN) koja se predstavlja kao organizacija koja je posvećena unapređenju razumevanja ključnih bezbednosnih tema kao što su NATO, Evropska unija, krizna žarišta, mirovne operacije, granična bezbednost, reagovanje na katastrofe, neširenje oružja i dezinformacije. Njihove aktivnosti uključuju razvoj sveobuhvatnih analiza, izveštaja i preporuka politika za rešavanje aktuelnih bezbednosnih pitanja na lokalnom, regionalnom i međunarodnom nivou. Pored toga, BSN pruža podršku organizacijama i liderima projekata koji su na čelu reformi, pomažući im da maksimalno i efikasno iskoriste dostupnu finansijsku podršku Evropske unije. Do sada su sarađivali sa preko 5.000 klijenata iz različitih sektora, koji su njihov rad ocenili najvišim ocenama. Takođe, BSN organizuje događaje i konferencije na teme poput proliferacije konvencionalnog naoružanja i erozije normi neširenja oružja, sa ciljem podizanja svesti i edukacije stručne javnosti o ovim pitanjima.

Džon Kapelo koji je zvanični vlasnik i upravitelj Fondacije Misija Halijard je penzionisani potpukovnik američkog vazduhoplovstva i bivši vojni ataše pri američkoj ambasadi u Beogradu. Takođe je predstavnik organizacije Balkan Security Network (BSN) iz Sjedinjenih Američkih Država. U maju prošle godine, tokom bezbednosnog foruma koji je BSN organizovao uz podršku Stejt departmenta u Podgorici, Kapelo je izjavio da se zemlje Zapadnog Balkana suočavaju sa kompleksnim izazovima u vezi sa modernizacijom naoružanja i pretnjama od konvencionalnog naoružanja. Pored toga, Kapelo je naveo da BSN organizuje slične konferencije u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Severnoj Makedoniji, sa ciljem da se adresiraju ovi izazovi i unapredi bezbednost u regionu. Za svoj doprinos očuvanju istorijskog sećanja i jačanju srpsko-američkih odnosa, Kapelo je 2022.

godine odlikovan Ordenom Karađorđeve zvezde prvog stepena od strane predsednika Srbije Aleksandra Vučića.

Iako gotovo da nema informacija o delovanju ovakvih grupacija, bliska povezanost zvaničnih predstavnika vlasti Republike Srbije i organizacije Balkan Security Network upućuje na to da je državno-ideološki aparat imao spoljnu podršku i pomoć u oblikovanju propagande kada je u pitanju prekrajanje istorije i negativni uticaj na kolektivno sećanje na događaje iz Drugog svetskog rata. Predstavnicima vlasti i buržoaskoj političkoj eliti je bilo neophodno bilo kakvo uporište kojim bi uspešno opravdali svoju nacionalističku i kapitalističku političku agendu. U tom smislu bilo je neophodno da se obračunaju sa emancipatorskim, revolucionarnim nasleđem i vrednostima koje su proistekle iz antifašističke borbe. Iako narod u Srbiji ima bogatu antifašističku i antikapitalističku tradiciju, agresivna propaganda i državne institucije su uz očitu pomoć Balkan Security Network gotovo uspele da iz javnog diskursa potisnu zdrav odnos prema istoriji i herojima Narodnoslobodilačkog rata. Veličanjem izdajnika i ubica došlo se do situacije u kojoj su temeljne društvene i humanističke vrednosti potpuno izopačene. Nesebična pomoć agentura zapadnog imperijalizma još jedan je od pokazatelja da imeprijalnim silama zapravo potpuno ide u korist nacionalistička i velikosrpska mantra koja služi kao paravan za kapitalističku pljačku kojoj upravo svedočimo. Sve se ovo može tumačiti i posmatrati kao evropski, pa i svetski trend da se na sve moguće načine iz društva potisnu komunistički simboli, istorijski spomenici kao i učenja istorijskih ličnosti koji su se borili i žrtvovali za izgradnju socijalističkog društva. Smatramo da je u ovom trenutku neophodno mladim i budućim generacijama ostaviti jasne smernice ka pronalaženju istorijske istine i pomoći im da shvate da je revolucionarno nasleđe našeg naroda još

uvek živo uprkos delovanju raznoraznih kontroverznih službi i pokušajima sa državnih i kapitalističkih pozicija moći da se ono umrtvi, obesmisli i po mogućstvu potisne iz istorijskog i javnog diskursa, a onda napokon i zaboravi. Situacija u tom pogledu je sve lošija

jer je na snazi institucionalizovana revizija koja predstavlja samo još jedan oblik nasilja vladajućeg režima kome se treba uvek i svuda, iznova na sve moguće načine suprodstavljati.

CRNA LISTA

Prateći zvanične medije u Srbiji (RTS, B92, N1, Nova, Novosti..) do trenutka objavljivanja ovog teksta, prikupili smo podatke koji pokazuju koliko su uslovi rada sa kojima se suočavamo sve lošiji dok država i njene odgovorne institucije ne pokazuju bilo koju vrstu brige, a ni neophodne zaštite. Zakonodavni sistem je uvek na strani poslodavca i bez odgovarajućih mera kojim bi se zaštitili radnici. Bez obzira na to, svakim danom svedočimo i stalnom kršenju zakona od strane poslodavaca, neadekvatnim uslovima rada, zapošljavanju na crno bez socijalne i zdravstvene zaštite, niskim cenama rada i raznim ucenama kojima je većina radnika u borbi za goli život prinuđena da pristane na eksploataciju.

Koliko je situacija na tržištu rada katastrofalna govore podaci da je od 1. novembra 2024. do 1. marta 2025. godine:

lakše povređeno - 158 radnika

teže povređeno - 19 radnika

smrtno stradalo - 6 radnika

Situacija je takva da zahteva hitnu reakciju nadležnih institucija i sankcionisanje odgovornih, iako bilo kakvi odgovori i odgovornosti uporno izostaju.

PODRŠKA PORODICI POGINULOG RADNIKA

Dana 4. februara ispred tzv. Palate pravde u Kragujevcu, okupila se grupa radnika i radnica, građanki i građana da pruže moralnu podršku porodici poginulog radnika vojne fabrike u Lučanima.

Do sada je čitav državni aparat otežavao život unesrećenim ljudima razvlačeći ih po sudovima, vređajući njihovu patnju, ucenjujući nesrećne koleginice i kolege poginulog radnika. Porodici koja se bori za istinu o pogibiji radnika, koja je od velikog značaja za buduća sprečavanja sličnih tragedija, vlast je gledala da izoluje, finansijski iscrpi i obeleži.

Okupljeni ispred kragujevačkog suda poručili su da se to neće dogoditi. Porodica Milivojević videla je da nije sama u svojoj borbi za pravdu.

Iz broja u broj našeg glasila mi vodimo crnu hroniku o broju stradalih na radnim mestima i u radno vreme. Koliko stradalih ima od posledica bolesti koje dobijaju na bolestima, to za sada nije moguće utvrditi. Ali, čak i ove najminimalnije brojke koje imamo jesu stravične.

Baš zato, da bi se smanjila ta užasna statistika potrebno je da zbijemo redove i da budemo svesni – samo naša odlučnost može da nas zaštiti, a ne buržujsko pravo i njen državni aparat koji zapravo ovakvo stanje čine mogućim i održavaju ga.

-----DRUGARICE I DRUGOVI-----

DOLE CIONISTIČKA INVAZIJA NA GAZU I LIBAN

Živeo otpor palestinskog i libanskog naroda Napolje američki i NATO imperijalizmi
Za socijalističku federaciju naroda Bliskog Istoka

1. Izraelsko bombardovanje i invazija na Liban, koja je za nekoliko nedelja ostavila više od hiljadu mrtvih i milion raseljenih, označava novi skok u cionističkoj zločinačkoj kampanji na Bliskom istoku. Izraelski premijer Benjamin Netanjahu zapretio je „dugim ratom koji će doneti razaranja i patnje slične onim koje vidimo u Gazi“. Nekoliko meseci ranije, njegov ministar finansija Bezalel Smotrič je direktno pozvao da se „Liban vrati u kameno doba“.

U pojasu Gaze, koji Netanjahu predstavlja kao mogući model za budućnost Libana, već ima više od 42 hiljade mrtvih i dva miliona raseljenih. Cionističke snage sistematski napadaju škole, bolnice i izbegličke centre i uvele su gvozdenu blokadu koja sprečava ulazak lekova, goriva, vode i hrane. Ima dana kada ni jedan kamion humanitarne pomoći ne uđe u obalsku enklavu. Ovo je nesumnjivo genocidna operacija.

Na Zapadnoj obali, od oktobra 2023. godine, više od 700 ljudi je ubijeno u zločinačkim racijama izraelske vojske i agresiji naseljeničkih bandi, koje naoružava sama vlada. Kolonizacija teritorija na kojima žive Palestinci se, u međuvremenu, ubrzava. Ovome se moraju dodati bombardovanja Sirije i Jemena i neminovni novi napad na Iran.

Ukratko, cionizam vodi region ka uništenju i „civilizovanom“ varvarstvu.

2. Država Izrael računa, u svom zločinačkom krstaškom ratu, na podršku SAD i evropskih imperijalizama. Uprkos svojim licemernim kritikama navodnih „ekscesa“ izraelskih snaga, Vašington nastavlja da obezbeđuje bombe koje su pale na glave Palestinaca. Američki predsednik Džo Bajden je početkom oktobra

rekao: „Nemojte pogrešiti, Sjedinjene Države potpuno, potpuno, potpuno (sic) podržavaju Izrael“. Protivnički kandidat u predsedničkoj trci, Donald Tramp, nije ništa manje eksplicitan u svom podržavanju cionizma. Što se tiče evropskih imperijalizama, koji su čvrsto stali na stranu Izraela protiv palestinskog otpora, neki od njih sada žele da obuzdaju dalju ekspanziju Izraela za koju se plaše da će uticati na njihov uticaj u regionu. Država Izrael je žandarmska država imperijalističkih interesa na Bliskom istoku.

U ovom scenariju nema mesta za neutralnost: osuđujemo genocid u Gazi i invaziju na Liban, zahtevamo povlačenje izraelskih trupa, odbacujemo pretnje Iranu i podržavamo otpor cionističkoj okupaciji. Pozivamo na udvostručenje mobilizacije širom sveta, počevši od samih imperijalističkih zemalja, osuđujući ratnu mašinu koja snabdeva Izrael.

3. Poslednjih godina arapske buržoazije su ubrzale svoje približavanje cionizmu. Putem takozvanog „Abrahamovog sporazuma“ Maroko, Arapski Emirati i Bahrein su normalizovali odnose sa državom Izrael, prateći put Egipta i Jordana. Uoči palestinske operacije otpora 7. oktobra 2023. godine, Saudijska Arabija se spremala da učini isto. Mnoge od ovih zemalja su iste one koje su domaćini SAD vojnim bazama u regionu. Ruku pod ruku sa arapskim buržoazijama, napredovaće samo neprijatelji palestinskog i libanskog naroda. Upozoravamo, takođe, na negativnu ulogu palestinskih vlasti, koje su potpisale bezbednosne sporazume sa Izraelom i igraju ulogu obuzdavanja masa i otpora na Zapadnoj obali.

4. Postoji javna rasprava o neizbežnom napadu Izraela i SAD na Iran. Revolucionari i svi oni koji se bore u imperijalističkim ratovima i masakrima imaju obavezu da istupe nasilno protiv ove ofanzive. Takav napad će

imati veoma krvave posledice po ljude u regionu. Ovaj napad je od suštinskog značaja za dugoročne planove SAD i Izraela.

Osim tenzija i razlika između Izraela, Bele kuće i Evropske Unije u vezi sa budućnošću Gaze i mogućnosti – ili ne (u stvari) – otvaranja rata protiv Irana, sa nepredvidivim posledicama. Zapadni imperijalizam i cionizam već dugo eskaliraju akcije protiv Teherana (napad na iranski konzulat u Siriji, atentat na Kasema Sulejmanija 2020. godine, ponovno uvođenje ekonomskih sankcija itd.), što zaslužuje nedvosmisleni osudu.

Odbacujemo ekonomske sankcije i imperijalističke provokacije protiv iranskog naroda. Ovo ne predstavlja nikakvu političku podršku reakcionarnom režimu ajatolaha, koji je krvnik sopstvene radničke klase i žena, kao što se videlo smrću mlade Maše Amini od strane ozloglašene moralne policije, i takođe oštre, a često i krvave, represije narodnih protesta.

Intervencija imperijalizma neće doneti demokratiju niti prava radnicima i ženama, već će produžiti krvoproliće i ugnjetavanje. Dalje ruke od Palestine, Libana, Sirije, Jemena i Irana. Proterajte imperijalizam i cionizam iz celog bliskoistočnog regiona!

5. U stvari, ovi napadi su deo produbljivanja militarističkih tendencija na međunarodnom nivou, koje imaju svoj najveći izraz u interimperijalističkom ratu u Ukrajini, ali što se može videti i u tenzijama na Pacifiku između Sjedinjenih Država i Kine.

Kontekst ove rastuće konfrontacije je svetska kapitalistička kriza. Zapadne imperijalističke sile i Japan nastoje da sačuvaju svoje tradicionalne sfere uticaja, uključujući Bliski istok (i osvoje periferiju bivšeg SSSR) od prodora Kine, protekcionizmom, tehnološkom blokadom i vojnom agresijom. Suočene sa teškoćama u procesuiranju sporova u ekonomskom i političkom smislu (bankroti, preuzimanja, diplomatija, itd.), velike sile povećavaju svoje vojne budžete, a izgledi za Treći svetski rat dobijaju na sve većem

značaju.

Što se tiče Rusije i Kine, postojanost njihovih komercijalnih veza sa Izraelom je dokaz njihove licemernosti, koja se manifestuje čak i u činjenici da su njihove vlade izbegle osudu genocida u Gazi i da nastavljaju da vrše pritisak na Hamas i druge snage otpora na mirovne sporazume sa kolaboracionističkom palestinskom vlašću.

Ovaj scenario zahteva nezavisnu političku intervenciju radničke klase, koja pretpostavlja da je neprijatelj radnika sa kojim će se suprotstaviti buržoazija njihove zemlje i na dnevni red stavlja formiranje nezavisnog međunarodnog i internacionalističkog proleterskog tabora suprotstavljenog naspram oba kapitalistička tabora.

6. Političke granice nacionalističkih i islamističkih rukovodstava ne mogu biti izgovor da se stavimo u polje neutralnosti pred napadima imperijalizma i cionizma. Podržavamo borbu palestinskog i libanskog otpora i branimo narod koji je napao cionizam i imperijalizam (Iran, Irak, Sirija, Jemen). Istovremeno uskraćujemo bilo kakvu podršku buržoaskim i reakcionarnim vladama ovih zemalja. Naprotiv, potrebno je promovisati nezavisno organizovanje radnika i eksploatisanih masa u regionu, kao i njihovu revolucionarnu borbu, bez razlike u kulturi i etničkoj pripadnosti, sa internacionalističkom i socijalističkom orijentacijom.

7. Stalna teritorijalna kolonizacija cionizma konačno je pokazala neizvodljivost takozvanog „rešenja sa dve države“, podržanog od svih velikih sila i zvanične palestinske vlasti, koje su nastojale da uspostave palestinsku mikro-državu, rascepanu na hiljadu delova, i potpuno opkoljenu Izraelom. Neuspeh ovog pokušaja naglašava važnost strategije koja odražava istinske istorijske težnje palestinskih masa.

Mi branimo pravo na povratak i jedinstvenu, slobodnu i sekularnu Palestinu (perspektiva nekompatibilna sa cionističkom državom Iz-

rael), kao deo socijalističke federacije naroda Bliskog istoka. Konačnu i odlučujuću reč imaju sami Palestinci i narodi u regionu. Za poraz cionizma i imperijalizma, najveća garancija je ustanak naroda u regionu.

8. Pozivamo na najširi ujedinjeni front protiv cionističko-imperijalističkog genocida nad palestinskim narodom. Da se udvostruče mobilizacije. Da blokiraju isporuku oružja i municije cionističkoj državi (kao što to rade sektori radnika u Italiji, Grčkoj, Sjedinjenim Državama itd.). Bojkotovati svuda prisustvo

cionista (festivali, sportski događaji, itd.) i pokazati podršku palestinskom narodu. Raskinuti trgovinske i diplomatske odnose sa Izraelom.

Prvi potpisi:

NAR (Grčka)

PO (Argentina)

SEP (Turska)

TIR (Italija)

Crvena akcija/Crvena inicijativa (Hrvatska-Srbija)

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA PROTIV RATOVA, NACIONALIZMA I REPRESIJE NA BALKANU

1 Oružje kroz ljudsku pisanu istoriju nikada nije utihnulo. A na Balkanu, rat nije daleko sećanje. Ratovi koji su pratili raspad Jugoslavije, etnički sukobi u Makedoniji, grčko-tursko sukobljavanje oko Kipra i egejskih ostrva jesu otvorene rane koje potpiruju nacionalizam, dok su istovremeno ti narodi izloženi eksploataciji imperijalnih sila. Narodi Balkana su iskusili sve katastrofe koje je kapitalizam doneo u naš region. Oni su žrtve ratova i intervencija koje organizuju imperijalisti da bi nametnuli svoju dominaciju.

2. Nova era ratova pretila planeti: rat u Ukrajini je započeo novu eru na globalnom nivou. Njen tragični razvoj nije samo bolan za narod, već pretila i opštim ratnim haosom, dalje ojačavajući sklonost da se u našem vremenu zaoštrene suprotnosti buržoaskih država i kapitalističkih blokova usmere ka ratnim rešenjima i ekspresijama. Milioni ljudi širom sveta su već naviknuti na ideju pripreme da ulazimo u „predratno vreme“, u smislu novog svetskog rata. Politički i vojni lideri sve spremaju na to da radništvo i omladinu pretvore u topovsko meso, da bi spasili kapitalizam od krize. Imperijalističke

sukobljenosti su izraz i posledica krize kapitalizma, koja nije rešena i intenzivira kapitalističku konkurenciju na svim nivoima. Sve države povećavaju svoje vojne budžete, vodeći ka opasnoj militarizaciji i usponu nacionalizama.

Dosadašnji razvoj ukazuje da stvari izmiču kontroli. Hegemonija i vrhovna vlast u sistemu jasno pripadaju ne Zapadu, već pre svega Sjedinjenim američkim državama. SAD, NATO i EU, jasno koriste svoju vojnu silu da ometu kineski privredni uspon i kinesko-ruski savez. U široj slici, glavni element je težnja da se opkoli Rusija i da se istoulini sa Kinom na Pacifiku. SAD traže svoj izlaz iz krize kroz korišćenje svoje vojne sile da se nametne kao najvažniji faktor. NATO je ubilački imperijalistički mehanizam, uništavajući mnoge zemlje, stvarajući tako milione izbeglica na Bliskom Istoku – u Iraku, Siriji, Avganistanu, Libiji, kao i u bivšoj Jugoslaviji. EU, takođe, nikada nije bila Dom naroda. Čak naprotiv, ona je mehanizam za eksploataciju i uništenje radničkih prava. Kao i takozvani fleksibilan rad. Rusija i Kina ne predstavljaju antiimperijalističku branu. Uspon Rusije nije „obnavljanje SSSR“ nego moć ruske imperije. Ruska vojna sila

želi da podjarmi susedne narode, daleko od onoga što je bila slavna Crvena armija. Kineski „novi put svile“ takođe nije zbog fer razmene, već ima istu bazu pretpostavki kao i bilo koji drugi kapitalistički ili imperijalistički poduhvat. Unutar grsanica država u kojima žive, ruski i kineski proletarijat je eksploatisan i politički sputan.

Balkan je uvek bio polje za ispoljavanje imperijalističkih suprotnosti, a „zamrznuti konflikti“ lako ponovo mogu biti zahvaćeni vatrom u ovoj novoj eri ratova. Mi se borimo za mir, protiv imperijalnih ratova i orijentaciji ka militarizaciji. Kritično početna tačka jeste odbacivanje buržoaske politike u svakoj zemlji i odbacivanje mkeđunarodnih kapitalističko-imperijalističkih blokova.

-Protiv NATO-ruskog rata u Ukrajini! Neprijatelj je kod kuće! Dole vlade koje su odgovorne za rat!

-Dole imperijalistički NATO-EU! Za bratstvo i sestrinstvo randištva protiv imperijalističkog rata!

3. GENOCID U PALESTINI, VARVARSTVO ZA SVE POTLAČENE NARODE: U Gazi, država Izrael nastavlja genocid nad palestinskim narodom, što je najveći masakr u tekućem vremenu. Uznemirujući proces etničkog čišćenja koje sprovodi izraelska vojna sila pomognuta i finansirana iz SAD i Zapadne Evrope, ima malo primera sličnih razmera koji su prethodili u istoriji. Izraelska namera da genocid u Gazi proširi u regionalni konflikt, uključujući Iran, Liban, Siriju i Jemen je na liniji SAD da preformuliše odnos snaga u celom regionu. Palestinsku stvar su usvojile mase, uprkos otvorenoj kolaboracionističkoj politici većine buržoaskih političkih režima na Bliskom Istoku. Sa podrškom NATO, Izrael se trudi da osigura anektirane palestinske, sirijske i libanske teritorije, što je ultracionistički projekat „Velikog Izraela“. Masakr palestinskog naroda, sa bezbrojnim ljudskim žrtvama, uništenje celokupne civilne i humanitarne

infrastukture, nikako ne predstavlja trijumf Izraela. Izraelska vlada ne uspeva da skrši ogorčeni otpor koji palestinski narod pruža cionističkoj i imperijalističkoj dominaciji. Otpor treba podržati bezuslovno, što ne znači solidarnost sa orijentacijom rukovodstva. Kao socijalisti, mi branimo njihov pošten otpor i pozivamo na zaustavljanje genocida i oslobođenje Palestine. Genocid u Gazi je izazvao suprotnu reakciju: borbu protiv genocida u Palestini povele su mnoge sekcije omladine i radništva unutar masovnog pokreta kakav nije viđen decenijama. Nastavak okupacije univerziteta širom SAD kao podrška Palestini sličan je onome iz perioda pokreta protiv rata u Vijetnamu i proširio se na delove sindikalnog pokreta. Mi, internacionalisti smo deo globalnog pokreta i biramo stranu ugnjetenog naroda i njegovog prava na odbranu svim sredstvima koja su im na raspolaganju za vođenje borbe protiv imperijalizma i njegovih izdanaka. Narodi Balkana znaju šta znači etničko čišćenje, oni znaju varvarstvo okupatora. Sve zemlje na Balkanu imaju veliki broj izbeglica u svojim istorijama, ali takođe i savremene, ljude uglavnom sa Bliskog Istoka, žrtve imperijalističkih intervencija.

--Zaustavimo genocid u Gazi, sloboda Palestini!

Podrška palestinskom otporu! Protiv nacionalne, rasne, etničke i verske represije bilo gde! Za međunarodni radnički bojkot Izraela!

4, Fašisti i buržoazija su naši neprijatelji!

Kako se kapitalisti pripremaju za novi veliki rat, glavne političke snage na Balkanu žele da održe narod zarobljen u dilemi između prozapadnih/EU partija i nacionalističkih partija sa krajnje desnice. U stvarnosti, obe ove strane su zainteresovane za održavanje interesa buržoazije. Logika „manjeg zla“ na kraju dovodi do većeg zla, kao što su nam pokazali istorijski primeri. To je okvir u kome su rasističke ideje i krajnja desnica raz-

vijane na Balkanu. Nophodno je da se organizuje borba protiv fašizma. Borba se rešava na ulicama u direktnoj akciji ujedinjenog fronta snaga radničke klase. Odbijamo politiku velikih očekivanja od buržoaske demokratije kao načina za borbu protiv krajnje desnice. Savezi sa „demokratskom“ buržoazijom vezuje ruke i noge radništvu i vodi ka najgorim izdajama i porazima. Neka bude zabeleženo da vlade takozvanih „demokratskih“ imperijalizama počinile najveće masakre u poslednjem periodu, sve uz neviđene mere štednje nad narodom. Buržoazija se ne bori protiv krajnje desnice, već paktira sa njom i izdaje radništvo.

Imperijalizam i institucionalizovani rasizam svih balkanskih vlada hrani mržnju fašista i nacionalista. Nema pravih rešenja u dogovorima sponzarisanim od strane imperijalističkih organizacija. „Mirovni dogovori“ u Bosni i Hercegovini, Kosovo ili Prespanski dogovor između Grčke i Makedonije nikada nisu bili udarac za nacionalizme, kakvim su ih predstavljali. Naprotiv, služili su imperijalistik prioriteta u regionu, dok su previdali nacionalističku dinamiku čiji narativ o „nacionalnoj izdaji“ se tako stvara. Upravo se dešavaju pokušaji u svim balkanskim zemljama da se revidira istorija, što se dešava i u svetskim okvirima, za šta je primer pokušaj izjednačavanja fašizma i komunizma. Druge političke snage pokušavaju da da iskoriste pitanje nacionalnih identiteta kao razlog za kompeticiju i ratove. Oni degradiraju klasnu borbu da bi se uklopili u nacionalističke narative bez socijalne i klasne dimenzije.

5. Nas vodi naša socijalistička tradicija!

Potvrđujemo, poput odjeka sa Cimervaldske konferencije, da je glavni neprijatelj kod kuće. To je takođe balkanska socijalistička tradicija s početka prethodnog veka. Balkanski socijalisti su se borili sa problemima koji su još uvek pred nama. Kapitalizam je kasno počeo da se razvija u ovom regionu i ohrabrivao je razvijanje država sa sukob-

ljenim zahtevima. Štaviše, to se dogodilo u regionu koji je u fokusu rivaliteta velikih sila i u kojoj su lokalni konflikti neminovno povezani sa stranim interesima. Alternativa se rodila među balkanskim socijalistima. To je borba za Balkansku federaciju, kroz borbu protiv kako lokalnih država, tako i imperijalnih interesa koji te lokalne države pomažu i vode. Ideja o federaciji iz naroda nije prosti slogan za transparente. Iznikao je iz borbe protiv nacionalističkih politika pojedinačnih država i rastućeg razumevanja prirode šireg imperijalističkog sistema u kome ponekada dominantne imperijalne sile ponekada sarađuju, a ponekada se takmiče jedna sa drugom da bi podelile svet i upravljale svojim interesima. Tradicija socijalističkog aktivizma na Balkanu su najteže okolnosti što postoji i danas.

Suočeni sa pretnjom od rata u Evropi, veliki deo socijalista je svoj internacionalizam skrajnuo da bi podržali ratne napore svojih vlada. Lenjin i boljševici u Rusiji nisu, kao što nisu ni mnogi balkanski socijalisti. Revolucionari su zagovarali ideju Balkanske socijalističke federacije protiv nacionalističkog trovanja naroda u Makedoniji. Ilindenski ustanak (1903) je bila pobuna siromašnih protiv njihovih eksploatatora, ali i protiv svih nacionalizama. Dok je Austrougarska armija napredovala, a socijalisti došli pod najjači mogući udar, neki su odolevali, noseći zastavu internacionalizma sa najvećom mogućom hrabrošću protiviteći se ratu čak i u parlamentu. Grčki vojnici tokom imperijalističke invazije protiv boljševičke revolucije u Ukrajini (1919), kao i Grčko-turski rat (1919-1921) stali su u front protiv nepravednih ratova, zagovarajući komunističku revolucionarnu ideju. Ovakav stav naroda i sećanje na to na naša velika inspiracija.

Istorijski, socijalistički/komunistički pokret na Balkanu se protivio nacionalističkoj, buržoaskoj politici i fašizmu. Antinacionalisti/antiimperijalistički stav socijalista na početku XX veka je vodio ka zajedničkoj

antifašističkoj borbi Grka, Makedonaca, Srba svih naroda na Balkanu, tokom nacističke okupacije.. Zajednički pokret otpora nadahnut ne samo borbom za nacionalno oslobođenje, nego i idejom o socijalnom oslobođenju takođe, jeste primer da narod na Balkanu može da se ujedini protiv čudovišta nacionalizma, fašizma i imperijalizma.

6. Kako se odnosimo ka smrtonosnom rivalitetu sada?

Neophodan je internacionalistički antiratni pokret radništva i naroda koji će biti zaista nezavisnim i koji će prekinuti veze sa snagama kapitala i sa imperijalističkim blokovima. Ključno je pitanje osnivanja masovne, međunarodne, nezavisne „koalicije“ naroda koja ugrožava ratne strategije bez svrstavanja na bilo koji ratni pol. Uopšte, veliko pitanje jeste nezavisnost radničke politike i revolucionarni odgovor u celini za čovečanstvo danas na sva velika pitanja našeg vremena, od rada na temu krize životne sredine, na temu demokratije i mira, u potrazi za novim krugom socijalizma/komunizma, protiv ratnog konteksta i uništenja koje je povezano sa kapitalizmom.

Danas, mi se borimo protiv zajedničkog fronta dva glavna oblika buržoaskog politike – buržoaskog nacionalizma i buržoaskog kosmopolitizma koji služi imperijalizmu. Za antiimperijalističko, klasno i internacionalističko jedinstvo naroda protiv svega od buržoaskog klase i svakog nacionalizma u svakoj zemlji. Ovo je jedini način da se osigura nezavisnost klasnih snaga od buržjskih politika, da se postavi temelj osnivanja nove alternative na Balkanu.

Politički sistemi postaju sve reakcionarniji u svakoj zemlji na Balkanu. Oni koji pljačkaju narod su oligarsi i njihove političke sluge, koji nastavljaju da gomilaju bogatstvo eksploatacijom radništva. Institucionalizovani rasizam vlada hrani mržnju fašista i nacionalista. To stvara građanski rat među siromašnima. Oni govore isključivo o „našoj naciji“ dok spre-

maju klanicu narodu.

Naši neprijatelji su imperijalizam, kapitalistički oligarsi u našim zemljama i njihove političke sluge. Naši neprijatelji su fašisti i rasisti. Pokreti i otpor rastu širom Balkana. Mi se borimo, i uvek ćemo se boriti, protiv sistema koji pritska narod i uništava živote, borićemo se za solidarnost među narodima protiv njihovih zajedničkih neprijatelja, za novo društvo ravnopravnosti i pravde.

- Borba radništva za bolje plate i penzije, radna prava, protiv „fleksibilnog rada“ protiv privatizacije i liberalizacije tržišta. Besplatno zdravstvo i obrazovanje za sve! Smanjenje radnog vremena bez smanjenja plata! Manje rada, posao za sve!

- Borba za trenutna demokratska prava radništva i omladine. Borba za otvorene granice, gradove i naselja za izbeglice i emigrante koji su deo naše klase.

- Borba za ekološki opstanak planete, protiv kapitalističkih profita.

- Borba protiv ugnjetavanja žena i LGBTQ osoba.

- Protiv rasizma i nacionalizma! Dole šovinizam i ksonofobija! Živeo radnički internacionalizam!

- Za solidarnu zajednicu balkanskih naroda i socijalistički savez!

- Za društvo bez izrabljivanja i rata, u skladu ljudi i prirode!

- Ponovo kažemo: Proleter i svih zemalja, proleter i Balkana – ujedinite se!

U Skoplju, 21. 12. 2024. g

Potpisnice (abecedni red)

Crvena akcija/Crvena inicijativa

ΝΑΡ για την κομμουνιστική απελευθέρωση

Социјалистичка зора/Agimi socialist

STAV SOCIJALISTIČKE ZORE O POLITIČKO-EKONOMSKOJ SITUACIJI POSLE PROMENE VLASTI U MAKEDONIJI

Prošlo je 10 meseci od poslednjih parlamentarnih izbora, koji su na vlast vratili VMRO DPMNE, koja je u prošlosti provela veliki broj antiradničkih mera. U albanskom taboru političkih partija prvi put posle 22 godine se oseća promena tako što je “pala” DUI, a na političkoj sceni su se pojavili novi, ne tako kompromitovani političari. Posle 10 meseci od promene vlasti, ima novih pojava koje se odnose na sindikalnu borbu i građanski aktivizam. U ovom tekstu ćemo posebno da razmatramo aktuelnu političko-ekonomsku situaciju u Makedoniji, ali i odgovor na tu situaciju od sindikata i nekih od protestnih i građanskih inicijativa.

Političko-ekonomska situacija

Kao što to obično biva u predizbornim kampanjama koje počinju mnogo ranije od zakonski propisanog perioda, tako i sada, 10 meseci od poslednjih parlamentarnih izbora, u javnom diskursu ponovo preovladavaju etno-nacionalne teme, rad na kriminalu i korupciji, reforme pravosuđa... Sve u svemu, preovladavaju teme “od visokog nacionalnog i državnog značaja” koje odlično služe za skretanje pažnje sa socijalnih tema sa kojima se svakodnevno sreće radništvo.

Izvršna vlast: U vreme visokih cena proizvoda i usluga, sa čijim uzletom plate gube “trku sa inflacijom”, konzervativna Vlada pred izbore je “progresivno” delovala dvema merama za ublažavanje siromaštva: tačnije, marže su ograničene u obimu od 5 do 15 odsto za 100 vrsta proizvoda i zamrznute su cene osam osnovnih proizvoda. Sada, Vlada ipak priznaje da se radi na kompromisnim merama, dogovoreni sa prihvatanjem dela predloga koji su dali trgovci i distributeri u vreme njihovih pregovora sa Vladom. Istovremeno, Vlada

ne izriče kazne saglasno Zakonu za zabranu nefer trgovinskih praksi u lancu snabdevanja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. To znači da tržišni inspektori pišu opomene, ali ni nakon godine dana od stupanja na snagu ovog zakona, nije izrečena nijedna kazna za distributere ili trgovce.

Samo na ovom primeru moguće je sagledati fokus vladajuće koalicije, a to su lokalni izbori kojii će biti održani u oktobru ove godine. Zato, želeći da ponove uspeh sa parlamentarnih izbora preko osvajanja proporcionalno istog broja gradonačelnika i odborničkih mesta, Vlada gleda na predstavnike rada i kapitala samo kao na glasače u ovom prelaznom periodu za učvršćivanje centralne i lokalne vlasti u svojim rukama. Tako, svedoci smo da se takozvane “socijaldemokratske mere” izvršne vlasti koja se oseća pozvanom da bude konzervativna i bliska interesima kapitala, ali se nalazi pod predizbornim pritiskom da ne razočara većinu glasača - radništvo.

Sudska vlast: Ipak, predizborni pritisak se ne odnosi na sudsku vlast. Prosto, vladajuća klasa je kapitalistička i nju ne zanima takozvana podela vlasti. Zato ne iznenađuje to što je Ustavni sud ukinuo Porez za solidarnost, čijom se naplatom finansiraju društveni transferi i antikrizne mere kao i mere za ublažavanje siromaštva. Znači, Ustavni sud, koji zaboravlja da treba da štiti Ustav koji u svom prvom članu Makedoniju proglašava za socijalnu državu, poništava Zakon o porezu za solidarnost prema kome su obveznice za jednokratno plaćanje bile najveće kompanije koje su u prethodnom periodu ostvarile prihod veći od 10 miliona evra. Imajući u vidu da će kompanije sada tražiti načine za povraćaj uplaćenog poreza, više je nego jasno da sudska vlast nije nezavisna ni neutralna. Bukvalno, kao u primerima zakonodavne i izvršne

vlasti, i sudska vlast štiti samo i isključivo interese kapitala.

Zakonodavna vlast: Konačno, buržoaski parlamentarizam i reformizam još jednom su pokazali da ne samo što ne mogu da poboljšaju situaciju, već guraju radništvo u još veću bezizlaznost, zato što radništvo nije suštinski predstavljeno u parlamentu, niti mere koje se preduzimaju imaju ikakav dugoročni efekat. Tako se parlamentarna opozicija, svesna pada radničkog životnog standarda, oseća pozvanom da obuče radnički mantil kako bi se suprodstavila populizmu vlasti. No, nika-ko da sastavi bar jedan zakonski predlog za poboljšavanje životnog standarda radništva. Parlamentarna opozicija se, sa jedne strane interesuje za putne troškove poslanika i ovo “domaćinsko ponašanje” želi da proda radništvu kao kakvu socijalnu meru od koje bi imalo korist. Sa druge strane pak, predlaže smanjenje poreskih davanja sa ciljem smanjenja cena, što je klasična desničarska mera okrenuta protiv državnog budžeta, klasično libertarijanstvo koje želi da oslabi socijalnu državu koja je ionako na staklenim nogama.

Sindikalna borba

Sindikati su razjedinjeni kao nikada do sada, iako smo u prethodnih nekoliko godina svedočili povremenom sindikalnom objedinjavanju među tri sindikalne konfederacije na temama poštovanja kolektivnih ugovora, povećanje minimalnih zarada i uopšte za podizanje životnog standarda radništva. I, umesto da se okrenu sebi, da rade na klasnom osveščivanju i ujedinjavanja svog članstva pod zastavom sindikalizma, van kišobrana političkih partija, umesto da rade na podizanju borbenog duha za vođenje ne samo protesta, već i efektivnih višenedeljnih štrajkova ujedinjenog radništva, sindikati su se pre dve nedelje ponovo razjedinili. Konkretno, ovog puta sudar tri sindikalne konfederacije se dogodio zbog zahteva za

povećanje minimalne plate, kada dve od tri centrale nisu podržale predlog.

Minimalna plata: Minimalna plata u Makedoniji iznosi oko 367 evra (22.567 denara). To znači da, ako dvoje odraslih u porodici imaju minimalne plate, oni mogu da kupe samo dve trećine osnovnih proizvoda predviđenih u sindikalnoj korpi. Sa druge strane pak, Privredna komora severozapadne Makedonije je predložila da se minimalna plata poveća na 500 evra (31,500 denara), ali da doprinosi za zaposlene ostanu isti, na nivou sadašnjih minimalnih plata. Na ovo su sindikati odgovorili da doprinose može da subvencioniše država. Ovaj predlog o povećanju minimalaca bez povećavanja doprinosa direktno zadire u zdravstveni sistem i penzioni fond, koji su ionako pred kolapsom. Predlog sindikata da razliku subvencioniše država pokazuje njihov nepotrebno pitom stav prema privatnom sektoru - da država treba da nadoknadi njihovu “štetu” koja bi nastala sa povećanjem minimalne zarade.

Ko to kroji sindikalnu politiku: Iako među sindikalnim konfederacijama i savezima postoje razlike kako po njihovim zahtevima, tako i po njihovom delovanju, ipak je suština čitavog sindikalnog pokreta zaglavljena u dubokom reformizmu i oportunizmu. To je zato što u sindikalnim organizacijama preovladava birokratija koja nedovoljno komunicira sa bazom. Zbog toga su u fokusu teme koje kreira građansko novinarstvo i partijske centrale, a ne goruće potrebe sindikalnog članstva. Sa druge, strane, članstvo ne gleda na sindikat kao na svoju vojsku koja može da parališe ekonomiju u kojoj profitiraju kapitalisti i partijski lideri. Na taj način, sindikalno organizovanje u Makedoniji ostaje lišeno političke moći kada su u pitanju pregovori sa kapitalističkom državom i kapitalistima udruženim u privrednim komorama. Na žalost, sindikalni pokret je zagavljen u dubokom reformizmu. Nepostojanje klasne

svesti i borbenosti kod sindikalno organizovanog radništva - znači odsustvo bilo kakvog pritiska odozdo koji bi trebalo da prodrma sindikalna rukovodstva da izađu iz ustaljenog šablona traženja nominalno visokih plata za račun realnog obezvređenja rada. Zato, vreme je da samo radništvo počne da kroji sindikalnu politiku!

Građanske inicijative/protesti

Bojkot supermarketa: Talas građanskih bojkota protiv visokih cena koji se širi u regionu - dobio je svoj odjek i u Makedoniji u formi građanskog otpora protiv visokih cena hrane i drugih svakodnevno potrebnih proizvoda u supermarketima. Za razliku od nekih zemalja u regionu koje su ovim bojkotom obuhvatile ugostiteljske objekte, u Makedoniji se za sada odvija samo bojkot supermarketa, i to jednom nedeljno, najčešće petkom.

Iako je svaki razlog za organizovanje ljudi sa namerom da se poboljša životni standard važan, ipak se analizom mora doći do pravih uzroka za ovo stanje, odnosno tržišne privrede. Bojkot i da je doveo do smanjenja profita za kapitaliste, to bi imalo ograničen vremenski karakter (od nekoliko dana). Profilterski džep preliiva dok se onaj mali deo stanovništva koji se odazvao pozivu na bojkot oseća kao da je ispunio svoju "građansku dužnost".

Ali, proizvodni odnosi ostaju isti, način proizvodnje, trgovina i raspodela dobiti ostaju isti. Zato je uzaludna borba za smanjenje cena građanskim bojkotom. To neće doneti pozitivne efekte ni na duže, ni na kraće staze. Jedina borba koju vredi voditi na duže staze jeste uvođenje planske privrede usmereno ka zadovoljenju potreba stanovništva, dok u kraćem roku to jeste generalni štrajk kao poslednja opomena kapitalistima i kapitalističkoj državi. U tom smislu, pozdravljamo neodstupanje sindikata od načina proračunavanja minimalne potrošačke korpe za mesečne potrebe jedne četvoročlane porodice. Istovremeno, kritikujemo sindikate što ne vode

borbu za smanjenje cena štrajkovima kao najjačom sindikalnom alatom koju imaju na raspolaganju.

Protestna inicijativa "Ko je sledeći?":

Tragična nesreća u kojoj je život izgubila mlada devojka, izazvala je gnev u narodu koji se pretvorio u revolt koji se izlio na ulice. Prvi razlog za proteste bilo je to što su se u kratkom vremenskom periodu dogodile nesreće čiji je tragičan ishod mogao biti izbegnut. Drugi i najvažniji razlog je doveo do toga da je protest prerastao u protestni pokret je činjenica koja je utvrđena, da je sistem sa svojim propustima podstrekač ovakvih slučajeva. Kontinuirano tolerisanje izvršilaca od strane pravosuđa, ponovo je pažnju usmerilo ka sudstvu.

Istorijski procesi imaju tendenciju da se ponavljaju, zbog čega je izuzetno bitno da se napravi materijalistička analiza da li su okolnosti zaista iste. Smrt jednog mladog čoveka 2011. godine zbog policijske brutalnosti na partijskom mitingu i saznanje o postavljanju sudija "iz tefera" 2015. godine predstavljaju deja vu koji je potresao javnost od iste kombinacije - smrt mlade osobe i zavisno od stranih uticaja takozvano "svarosvski sudstvo". No, ako je ova prva pomisao, onda je druga kako da se nazove pravosudni sistem u prethodnih sedam godina koji ne uspeva da izvede pred lice pravde direktne i indirektne krivce za smrt nekoliko grupa ljudi, među kojima je najveći požar u modularnoj bolnici u Tetovu? Razne političko-stranačke agende su povezane sa slučajem preko koga se eksploatiše večna i nikada razrešena tema korupcije. Tačnije vlast koristi smrt mlade devojke da bi raspustila Savet sudstva, odnosno "da se udari u čelo" pravosuđu iz prethodnih sedam godina da bi se instaliralo svoje sudstvo. Dok se opozicija trudi da pokrene svoje aktivističke redove, ali i da pridobije omladinu bez političkog iskustva - preko građanskih protesta za "bezbedan grad", prerano je da se nada povratku na vlast. Ali, ispostavlja se da

ni jedni ni drugi neće uspeti u svojoj nameri.

Sistem je problem, ali može li da se reformiše?

Činjenica je da sistem funkcioniše polovično. Činjenica je da funkcioniše dobro za bogate, a loše za siromašne. Ovakvo funkcionisanje ima svoje ime - klasno društvo, koje se svakodnevno pokazuje pred nama u formi perifernog kapitalizma.

Svaka kritika sistema koja ne targetira njen ekonomski položaj je površna i svaki pokret koji nema za cilj korenitu promenu ekonomskog sistema, osuđeni su na sporo umirenje bez epiloga. Ovo nije nikakvo predviđanje,

već zaključak do koga nas je dovela naša nova aktivistička/građanska istorija, koja lišena klasnog interesa radnog naroda, zadovoljava se samo padom jedne partijske garniture, ali ne i padom kapitalista koji upravljaju političkim partijama.

Liberalni zahtevi za reformisanjem sistema su zaludni. Ne može se reformisati sudstvo, ne može da se reformiše tužilaštvo, ne može da se reformiše policija. To su obične alatke u rukama vladajuće klase. Za pokušaje protivsistemskog objedinjavanja ključno je da počivaju na klasnom interesu radništva.

Džasinta Kerketa (Jacinta Kerketta)

Džasinta Kerketa (Jacinta Kerketta), rođena 1983. u Džarkandi kao Oraon¹. Indijska je pesnikinja, novinarka i aktivistkinja Adivasi porekla², koja je odbila nagradu za književnost povezanu sa USAID-om i Boingom. „Kao pesnikinja, želim da iskažem svoju solidarnost sa decom, ženama i svim žrtvama iz Palestine“, izjavila je.

Kerketa je 2024. godine osvojila Nagradu za mlade autore „Soba za čitanje“ za zbirku poezije za decu Jirhul, a koju su zajednički dodelili USAID (američka vladina agencija za „pomoć“) i Room to Read India Trust, nevladina organizacija koju sponzorise proizvođač oružja Boing. Kao spisateljica Adivasi porekla ona razotkriva licemernu igru, i odbija nagradu postavljajući pitanje: „Kako se trgovina oružjem i briga o deci mogu istovremeno odvijati kada se dečiji svet brutalno razara tim istim oružjem?

Kerketa je i prethodne 2023. odbila da prihvati Aaj Tak Sahitia Jagriti Udiman Pratibha Samman, književnu nagradu koju dodeljuje India Today Group, za njenu zbirku pesama na hindi jeziku Ishvar aur Bazaar. Tada je obrazložila svoju odluku sledećim rečima: „U vreme kada izostaje poštovanje prema životima plemena u zemlji, jer plemenima centralne Indije i Manipura je oduzeto pravo na dostojanstven život dok su životi ljudi i dece ostalih zajednica pod neprestanim napadima, kako ikakva čast može da oduševi pesnika ili pisca?“ Osim toga je navela i neizveštavanje mejnstrim medija o incidentima u Manipuru, o mučenju, ubijanju, iseljavanju plemena širom zemlje.

„Podići ću svoje pero protiv pokušaja da se utre maternji jezik (Kurukh) Oraona“. Kerketino pisanje podiže svest o opresivnim sistemima u Indiji, uključujući rodno zasnovano nasilje i prisilno raseljavanje zajednica kao što je Adivasis.

¹ Oraon ili Kuruh, etnička grupa koja pretežno nastanjuje istočne i centralne delove Indije. Dravidskog su porekla, srodni su narodu Brahui koji većinom žive u Pakistanu i Avganistanu. Smatraju se jednim od domorodačkih naroda južne Azije. Osim u Indiji, veliki broj Oraona živi u Nepalu, Mjanmaru, Bangladešu i Butanu, pretežno govore Oraon, jezikom dravidske jezičke porodice.

² Adivasi su heterogene plemenske grupe širom indijskog potkontinenta. Naziv potice od sanskritske reči koju su 1930-ih skovali politički aktivisti da bi plemenskom narodu dali autohtoni identitet. Ustav Indije ne koristi reč Adivasi, već ih svrstava u plemena Registrovanih kasti i Janjati. Vlada Indije zvanično ne priznaje plemena kao autohtone narode. Zemlja je ratifikovala Konvenciju Međunarodne organizacije rada (ILO) 107 o starosedelačkim i plemenskim narodima Ujedinjenih nacija (1957) i odbila da potpiše Konvenciju MOR 169.

Smrt maternjeg jezika

U samim ustima Majke
maternji jezik je zarobljen
a deca su odrasla
zahtevajući da bude oslobođen.

Maternji jezik nije umro prirodnom smrću
On je ubijen.

Ali maternji jezik nikada za to nije saznao
pre nego što su prilike pokazale
snove od rotisa³

za njenu decu

Majka je stisnula zube
i ispod snova tih zalogaja
maternji jezik je bio smrvljen
Majka veruje da je čak i danas
smrt maternjeg jezika
bila najobičnija nesreća.

Čekanje

Oni čekaju da mi postanemo civilizovani
a mi čekamo da oni postanu humani.

Vreme je da civilizacije odumru

Mnogo reka je presušilo
zbog manjka kiseonika
ali se niko nije obazreo
njihovim leševima
koji i dalje plutaju
po mrtvim vodama
odlaganje ljudskih leševa
po površinama beživotnih reka
neće učiniti da se nečiji zločin
rastoči u vodi
već svi oni plutaju
i isto kao sa rekama
ljudska telesa i dalje plutaju
po mrtvim vodama.
jednog dana kad sve reke odumru
zbog manjka kiseonika
onda će po mrtvim rekama
ploviti skeleti civilizacija.
reke znaju
da jednom kada izumru
ni civilizacije nisu daleko.

³ rotis ili chapatis, vrsta tradicionalnog omleta

<https://crvena.org/>
crvena@riseup.net
cikzore@protonmail.com

<https://www.facebook.com/crvena.inicijativa>
<https://www.facebook.com/socijalizam.CACI>